

sama dobrota. Kadar se pa čuti močno, takrat pa sramoti šolo in učiteljstvo očitno in na skrivnem, kakor že more. Posebno pa vedno ponavlja, da mi netimo razpor, da smo mi a priori sovražniki duhovščine, da — celo vere, dasi ve ta čestita gospoda, da ni to res. Ta gospoda ve prav dobro, da se učiteljski naraščaj vzgaja na podlagi šolskih zakonov, torej za versko-nravno vzgojo, in da bi se hudo pregrešil učitelj, ki bi si upal ščuvati bodoče učitelje zoper duhovnike. A ta gospoda pa tudi ve, da se duhovniški naraščaj že 20 let in še več hujska proti učiteljstvu. Gospodje v lemenatu se uče: „Z učitelji imejte malo opraviti!“ Torej slikajo nas učitelje mladim duhovnikom kot nekaj manj vrednega, kakor ljudi, ki niso vredni, da bi duhovniki imeli kaj prida opraviti z njimi. Torej se dela nesloga med duhovniškim in učiteljskim stanom od duhovske strani, ne pa od učiteljske ali, kakor pravite, liberalne. In duhovniki, ki se posebno izkažejo v gonji proti učiteljem, se celo nagrade. Kaj čuda torej, da ta stanova gresta vedno bolj vsake sebi, mesto da bi se združevala. Učitelj ne bo nikoli več mežnar. In dokler se ne bo duhovščina čutila toliko vredno kolikor res stori za javni blagor — in opustila tisto staro misel, da je že zaradi svojih blagoslovov nekaj posebnega, nekaj vzvišenega nad vsemi drugimi stanovi, tako dolgo ne bo miru in skupnega delovanja. Vsak imej toliko besede, kolikor si storil dobrega izven svoje službe. Izpolnjevanje službenih dolžnosti je vsakemu dolžnost, ne pa zasluga. Učitelji smo hvala Bogu tako daleč prišli, da nam ni treba po farovžih milosti iskati. Storimo svojo dolžnost in če nam preostaja časa, še kaj zraven za svoj narod, pa se nam ni bati nikogar. Če pa lemenatarje uče, da naj imajo z učitelji malo opraviti, potem bomo pa tudi mi rekli: učitelj bodi kolikor mogoče samostojen in ne hodi nikamor po milosti, najmanj pa k tistim, ki na vseh koncih in krajih preže, kako bi tebe in tvojo šolo strli, ker je — prokletstvo za ljudstvo!

Zmes.

I.

Pobožni „Slovenec“ se je prehitro veselil, da je zmanjkalo „Rešetarjev“. Ako so dosedanjí umolknilí, niso še umrli, in naraščaja imajo vedno več, več nego „Slovenec“ tako imenovanih „naprednih učiteljev“, pravzaprav le štreberčkov. Predstavljam se torej p. n. učiteljstvu kot Rešetar V.

G. urednik, ali Vam je ime Jaka (od „Slovenca“ odstavljen) ali Luka, mi je enako, samo to Vam povem, da je dandanes narobe svet. Evo Vam dokaza! „Napredni“ (?) učitelji pišejo nebroj člankov kakor „Nekaj luči“, „O šolskem nadzorovanju“, „Preosnova ljudske šole“ itd. v brumnem „Slovencu“, ki je znan po svoji neskončni ljubezni (??) do šole in učiteljstva, saj mu je ljudska šola „prokletstvo naroda“. Da se paralizuje vpliv „Slovenčevih“ „naprednih“ učiteljev, so sklenili dr. Lampe in vsa Slomškarja od Jakliča do zadnjega kaplana, naj Slomškarji pišejo v „Učit. Tovariša“, da drugi ne pridejo do besede, oziroma prostora. To bi bilo lepo!

Po zborovanju učiteljskega parlamenta v Trstu je sikal v svoji onemoglosti „Slovenec“ kakor gad in pljuval žveplo na napredne učitelje, zlasti Jaka in Luka sta bila njegova stalna tarča. Neljub mi je na Benetke samo ta spomin, kako so me komarji (mosquitos) opikali, še neljubši je Lampetu

spomin na impozantno zborovanje našega parlamenta, ker nerodno, zares smešno pika vse, kakor bi se mu podrl stolp s pametjo vred.

Vsak zaveden učitelj se mora grohotati članku „Slov. Učitelja“ v št. 22. „Iz učiteljskega parlamenta“, kjer izkuša po farizejskem načinu smešiti vse učiteljstvo in narodno-napredno stranko. Dokler bodo klerikalni listi po Slovenskem tako marljivo in ostudno napadali posamezne neupogljive in značajne učitelje (zglede si poiščite sami), bo še tesnejša „Zaveza“, a razpadla ne bo nikdar. Uskoke, malkontente; šlapice prepuščamo z veseljem Slomškarji. Razumete! Zato nam je g. dr. Tavčar govoril iz srca, rekoč: „Bog varuj slovenske pokrajine kuge, lakote in drugih nadlog, pred vsem pa jih varuj pred vplivom klerikalne stranke na ljudsko šolstvo in učiteljstvo.“

Ako dobe klerikalci vpliv na šolo, potem jo izpremene tako, da bo otrokom treba v šolo hoditi le 4 leta (glej „Slov. Učitelja“ št. 23.). To bo eldorado neumnosti, v kateri se bo napolnjevala vedno prazna farška bisaga ter zginjevale hranilne knjižice. Slomškarji, ali vidite, kam moli pes tace? Rad bi poznal toli neumnega učitelja, ki zamore tako bedarijo zapisati.

„Slov. Učitelj“ naj bi rajši poučeval katehete, kako se metodiško pravilno poučuje veronk, a ne s šibo, pretepanjem in zapiranjem. Seveda so tudi izjeme.

Na Goriškem se je dolgo časa vršila prava gonja proti naprednemu učiteljstvu v „Gorici“. Ker vse laži, vse obrekovanje in denunciranje ni imelo zaželenega uspeha, so se spravili klerikalci na okrajni šolski svet in na g. nadzornika Finžgarja. Za svojo perfidnost so dobili odgovor vsega goriškega učiteljstva (izvzemši bivšega kapucina Balića in strupenega Cenčiča) v zaupnici, ki jo je dobil gosp. nadzornik Finžgar. Ta izjava jim bo po ušesih zvenela. Živio goriško učiteljstvo!

Marsikaj mi je na jeziku, a o tem prihodnjič.

Rešetar V.

Učiteljske in duhovniške plače.

V „Slovencu“ pravi podlistkar, da želimo boljših plač. To je res. Da bi pa mi zahtevali, naj imajo duhovniki take plače kakor pred 120 leti, ni resnica, zakaj tega nismo nikoli pisali. Kako mastne so naše plače, dokazuje statistika, ki nam pove, da umrje večina učiteljev za sušico, večina duhovnikov pa za kapjo. Ali je morda kap posledica slabe in nezadostne hrane, sušica pa posledica obilne in močne hrane ter brezdelnosti?! Kako slabe so plače duhovnika, naj dokaže ta-le zgled. Vladala je več tednov huda suša. Za to dobro, verno ljudstvo vneti župnik se ni zmenil, da bi napravil kako procesijo. Šele ko so začeli farani siliti na to, je obljubil, a le proti temu, da se nabira denar po fari. Vsako delo je vredno plačila, a kar se je tu godilo, presega meje poštenosti. Nabrali so 9 gld. ali 18 kron. Ko so jih prinesli župniku, je rekel: „Za tako majhen denar pa že ne grem celo uro daleč maševati. Če ne vzmorete še enkrat toliko, potem naj se vam pa godi kakor hoče.“

Drug primer majhnih plač: Na neki božji poti plačujejo maše po 4 krone. Ker dotični duhovnik vseh ne more zbrati, jih pošilja frančiškanom, ki jih radi opravijo po 1 K 20 h. Torej ima župnik čistega dobička od vsake maše samo po 2 K 80 h.